

[Morten Lange.]

sagt et helt overvældende ja. Det gælder et solidt flertal i dette ting, det gælder langt den overvejende del af dagspressen, det gælder en langt overvejende del af de forskellige organisationer. Der har ikke været nogen tvivl i det etablerede Danmarks sind om udviklingen.

Men det er i og for sig netop på denne baggrund aldeles påfaldende, at stemningen i befolkningen fortsat er delt og vel nærmest igennem den sidste del af debatten har været mere og mere skeptisk ikke alene over for det etablerede Danmarks holdning, men også over for dets resultat: et ja til De europæiske Fællesskaber. Det er ikke noget, der bare er sket på grundlag af en sløv efterladenhed i befolkningen. Det er resultatet af en politisk debatvirksomhed, som aldrig har haft sin lige i Danmark.

Vilkårene for den kan naturligvis have været noget svingende. Somme tider har nogle af os været i den berømmelige 4 mod 1 situation. Men det har været mit indtryk, at der er blevet lyttet i Danmark, der er blevet holdt studiekredse, man har sat sig ind i ting og ord og vendinger, man ikke kendte før, og alligevel har resultatet altså, så vidt jeg kan skønne, været det, at den almindelige skepsis over for det etablerede Danmarks holdning er blevet tydeligere og tydeligere.

Det er især interessant at notere sig fra alt, hvad vi ved, og da også fra, hvad man tydeligt har kunnet erfare på alle disse mange møder, at flertallet for nej ligger hos ungdommen og i den danske arbejderbevægelse. Naturligvis ikke sådan, at enhver ung mener på én måde og enhver arbejder ligesådan, men når vi bedømmer stemningens vægt, så er det dér, hovedmodstanden ligger. Samtidig kan de beskrives som de mest fremskridtsvenlige politiske grupper. Det er altså dem, som det officielle ja ikke har kunnet overbevise.

Det er med betænkelighed, jeg konstaterer, at det er, ligesom de saglige argumenter på det senere er blevet erstattet med trusler:

„I får ikke ditten og datten, hvis vi ikke kommer ind i De europæiske Fællesskaber.“ Mest letsindig har måske statsministeren været ved at skyde spørgsmålet om dagpengereformen hen til det usikre. Det hele bygger i virkeligheden på nogle økonomiske vurderinger, som vi jo har hørt en hel del om, og hvis størrelsesorden altid lyder imponerende. Det er da imponerende, hvis man taler om en forskel på et par milliarder kr. Det er klart, det er store tal, men de skulle måske ses som de tal, de er, i sammenligning med det sidste skøn over den finanslov, som blev afviklet i sidste finansår; her ændredes skønnet i løbet af finansåret med 3½ milliard kr. Det viser, hvorledes den slags skøn må betegnes, lige så snart de møder det virkelige livs realiteter.

Spørgsmålet om en større eller mindre økonomisk belastning for Danmark ved at stå udenfor eller en eventuel gevinst ved at komme ind er naturligvis afhængigt af ting, vi kan forudse og lave regneeksempler på, som mange har gjort med højst forskellige resultater. Men det vil i allerhøjeste grad være afhængigt af, hvad vi selv gør, vores egen indsats, vores egen styring af det samfund, vi lever i. Det er helt afgjort, at de marginaler, man taler om, bestemt ikke står i forhold til afgørelsens alvor og omfang. Hvis man kun lægger et sådant regneeksempel til grund for sin beslutning, så kan man ikke have gjort ret mange erfaringer netop med regneeksemplers værdi i det faktiske politiske liv.

Det er derfor ganske interessant at se, at de politiske spørgsmål i langt højere grad må trænge sig ind, når vi skal stille frem imod en afgørelse, og det er her især interessant at bemærke, at man fra tilhængerside i virkeligheden opfordrer til ja på højst forskellige grundlag. Man har så tit talt om, og man har såmænd da også gjort det her i dag for ikke at skuffe mig, at modstanderne var en forvirret hob, man ikke kunne forvente skulle enes om noget som helst. Det har nu ikke stået så galt til. Men hvis vi til gengæld anskuer tilhængernes synspunk-